

Анастасія Крупельницька

студентка 3 курсу Комунального закладу вищої освіти
«Барський гуманітарно-педагогічний коледж
імені Михайла Грушевського»

Проблеми правового регулювання державної соціальної допомоги при народженні дитини

Система соціальної підтримки сімей із дітьми виступає одним із інститутів реалізації соціально-економічної політики, мета якої полягає у забезпеченні соціальної стабільності і розвитку суспільства. Одним із видів соціального забезпечення сімей із дітьми є допомога при народженні

дитини, основне призначення якої полягає у забезпеченні фінансової підтримки сім'ї у перші роки життя дитини.

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють порядок надання допомоги при народженні дитини, є Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 21 листопада 1992 року [1] та Постанова КМУ від 27 грудня 2001 року № 1751 «Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми» [2].

Відповідно до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», допомога при народженні дитини надається за рахунок коштів Державного бюджету України. Право на отримання даного виду допомоги мають один із батьків дитини, опікун, які постійно проживають разом з дитиною. У разі народження (встановлення опіки) двох і більше дітей допомога надається на кожну дитину. Допомога не призначається, якщо дитина народилася мертвою [1].

Однією із основних умов отримання допомоги є своєчасне звернення за її призначенням, а саме не пізніше дванадцяти місяців з дня народження дитини. На практиці пропуск строку звернення і, як наслідок, відмова у призначенні допомоги найчастіше і є підставою для звернення до суду. Нині ця проблема найбільш поширена серед батьків, які проживають на тимчасово окупованій території або були змушені переміститися за межі території України внаслідок проведення бойових дій.

До 2014 року допомога при народженні дитини була диференційованою та залежала від кількості дітей і розміру прожиткового мінімуму. Прийнятим Законом України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» [3], внесені зміни у ст.12 Закону № 2811 [1] щодо розміру допомоги при народженні дитини. Згідно із чим, допомога при народженні дитини стала призначатися у розмірі 41280 гривень. Виплата допомоги здійснюється одноразово у сумі 10320 гривень, решта суми допомоги виплачується протягом наступних 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, що становить 860 гривень на місяць впродовж трьох років. Сума виплачуваної соціальної допомоги при народженні дитини стала величиною незмінною, а сума мінімального прожиткового мінімуму щорічно збільшується.

Виплата допомоги при народженні дитини припиняється у разі: позбавлення отримувача допомоги батьківських прав; відібрання дитини в отримувача допомоги без позбавлення батьківських прав; тимчасового влаштування дитини на повне державне утримання; припинення опіки або звільнення опікуна від його повноважень щодо конкретної дитини; нецільового використання коштів і незабезпечення отримувачем допомоги належних умов для повноцінного утримання та виховання дитини.

Окрім цього, на рівні закону передбачений контроль за цільовим використанням державної допомоги, що повинен здійснюватися працівниками центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді або уповноваженою особою, визначеною виконавчим органом ради об'єднаної територіальної громади, в межах повноважень. У разі встановлення факту нецільового використання коштів зазначені органи подають керівнику органу, що призначив допомогу, пропозиції щодо припинення її виплати.

На жаль, в Україні відсутній ретельний контроль за використанням дитячих коштів, що досить часто призводить до їх витрачання не на потреби дітей. Для того, щоб змінити ситуацію, насамперед має бути визначений хоча би примірний перелік дій, які вважатимуться «цільовим використанням коштів», деталізувати процедуру, як саме і з якою періодичністю буде здійснюватися перевірка використання коштів, можливо, для цього краще, щоб кошти зберігалися на спеціальному соціальному рахунку [4].

Отже, допомога при народженні дитини є важливим інструментом соціальної підтримки сімей з дітьми. Вона сприяє забезпеченню фінансової стабільності молодих сімей, допомагає покрити витрати на новонародженого та підтримує демографічний розвиток країни. Держава, надаючи таку допомогу, демонструє свою турботу про майбутнє покоління та сприяє створенню сприятливих умов для виховання дітей. Проте, недосконалість чинних законодавчих норм у сфері державної соціальної допомоги при народженні дитини не дає можливості втілювати в життя дієву політику соціального забезпечення сімей та збереження стабільності правового простору, довіри громадян до закону та діяльності держави.

Література

1. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 № 2811-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 5. Ст. 21. URL: <http://surl.li/hlpixif>
2. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1751. *Офіційний вісник України*. 2001. № 52. Ст. 2365. URL: <http://surl.li/wlsspk>
3. Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні : Закон України від 27 березня 2014 року. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 20–21. Ст. 745. URL: <http://surl.li/nsdrjs>
4. Сахарова М. А., Амелічева Л. П. Деякі проблеми правового регулювання державної соціальної допомоги при народженні дитини. URL: <http://surl.li/drhvyf>

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**